

Je spelers voorlichten over racisme

Eerste confrontaties met racisme

Lesplan 1 voor Coaches (samenhangend met Module 2)¹

Ontwikkeld door UPIT

Lestitel	Eerste confrontaties met racisme
Doelgroep	Jonge spelers in het grassroots-voetbal
Leerresultaten van deze activiteit	Na afronding van deze activiteit moeten je spelers in staat zijn om: <ul style="list-style-type: none"> • De definities van racisme en discriminatie te geven; • Racisme en discriminatie toe te lichten; • De verschillende vormen van uitingen van racisme te benoemen, toe te lichten en daar voorbeelden van te geven.
Duur van activiteit	1 uur
Vorbereiding	Bereid de theoretische inhoud van de les en de praktijkoefeningen voor en zorg ervoor dat je alle educatieve hulpmiddelen en materialen tot je beschikking hebt die je nodig hebt. Randvoorwaarden voor spelers: basiskennis en -informatie met betrekking tot diversiteit en inclusie.

---

¹ Bewerking van gegevens van <https://www.nytimes.com/2017/09/27/learning/lesson-plans/first-encounters-with-race-and-racism-teaching-ideas-for-classroom-conversations.html>

Onderwerpen	Leeractiviteiten	Duur in minuten (indicatief)	Trainingsmethodes (bijv. presentatie, groepsactiviteit, etc.)	Benodigde materialen & apparatuur
Racisme en discriminatie: definities, voorbeelden, uitingsvormen	<p>Inleiding</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verwelkom het team en informeer ze dat je vandaag een andere sessie gaat houden en dat jullie racisme gaan bespreken. Benadruk het belang van de problematiek en geef aan dat als een van de deelnemers zich op enig moment tijdens de training niet prettig voelt, hij of zij je dat kan laten weten en pauze kan nemen. - Gebruik een powerpointpresentatie om de deelnemers een inleiding in de problematiek te geven. Je powerpoint kan gebaseerd zijn op de inhoud van Module 2 van het TACKLE-curriculum en dient het volgende te omvatten:<ul style="list-style-type: none"> o Een presentatie van de verschillende definities en vormen (individueel en institutioneel) van racisme en discriminatie; o Uitleg dat racisme openlijk/verkappt, direct/indirect (terloops), bewust/onbewust kan zijn en voorbeelden daarvan; o Voorbeelden van racistische handelingen en waarom zulke voorvallen een verwoestend effect hebben op personen en de maatschappij. NB: zorg ervoor dat de voorbeelden afgestemd zijn op de leeftijdsgroep van je spelers.	15 minuten	Presentatie	Door de coach samengestelde PPT – met gebruikmaking van de informatie uit Module 2 van het TACKLE-curriculum Laptop/PC PC-beamer Internetverbinding

	<p>Individuele overdenking</p> <p>Geef alle spelers, voortbouwend op de in de presentatie verstrekte informatie, een vel papier en pen/potlood. Vraag ze om:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Na te denken over de vraag: “Wat is jouw vroegste ervaring met ras en/of racisme?” - <i>Hun ervaring op te schrijven - geef aan dat ze deze privé mogen houden.</i>	15 minuten	Lezen Individuele opdracht	Bijlage 1 (vellen papier en pennen/potloden voor alle spelers)
	<p>Groepswerk</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verdeel het team in 4 groepen. - Geef elke groep een verhaal uit de serie “Eerste confrontaties met racisme” (Bijlage 1). - Vraag spelers om het verhaal dat aan ze gegeven is voor zichzelf te lezen en woorden of zinnen die hun opvallen, gevoelens die naar boven komen of gedachten die ze hebben op te schrijven (en deze aantekeningen voor een latere activiteit te bewaren). - Vraag ze, nadat ze de verhalen afzonderlijk hebben gelezen, om een serie vragen binnen hun groep te bespreken (Bijlage 2). - Vraag elk team om een vertegenwoordiger aan te wijzen die aan de rest het verhaal presenteert dat zij gelezen en besproken hebben, samen met hun overdenkingen over de door de coach verstrekte vragen.	30 minuten	Groepswerk	<ul style="list-style-type: none"> - Vellen papier en pennen/potloden voor elke groep - Bijlage 1 - Bijlage 2 - Bijlage 3

	<ul style="list-style-type: none"> - Moedig de rest van de deelnemers aan om tijdens de presentaties gedachten of zaken op te schrijven die indruk op hen gemaakt hebben. - Leid na de presentaties een groepsdiscussie met gebruikmaking van de vragen die zijn opgenomen in Bijlage 3.			
Samenvatting	Maak een korte samenvatting van de problematiek die in de training aan bod gekomen is en vraag de spelers om hun mening over de ervaring te delen.	10 minuten		
Nadere activiteiten/ vervolgactiviteit en	<p>Ideeën voor nadere activiteiten (in een volgende les of bij lessen van meer dan 1 uur):</p> <p>(1) Je kunt de spelers de woorden en zinnen die ze hebben opgeschreven tijdens het lezen van hun eigen verhalen en het horen voorlezen van de verhalen van anderen laten opnemen in een woordwolk, de woordwolk delen met de groep, en bespreken wat ze zien door ze te vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Wat zie je in de woordwolk?</i> • <i>Is het vooral negatief, positief of geen van beiden?</i> • <i>Welke gedachten en gevoelens heb je?</i> • <i>Zijn sommige woorden groter (of worden ze vaker herhaald) dan anderen, en zo ja: waarom?</i> • <i>Welke patronen vallen je op?</i> <p>(2) Vraag spelers om hun eigen verhaal over ras en racisme op te schrijven. Zij maken wellicht gebruik van het verhaal dat ze aan het begin van de les hebben opgeschreven over hun eerste confrontaties met ras of racisme, of ze schrijven wellicht iets op over een ander moment in hun</p>	30 minuten		

	<p>leven waarbij ras of racisme een rol speelde. Terwijl ze hun verhaal aan het opschrijven zijn, kun je ze vragen om na te denken over het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Hoe voelde je je toen dit gebeurde of je dit zag?</i> • <i>Wat was je reactie en de reactie van anderen om je heen?</i> • <i>Welke invloed had het op je? Wat heb je van de ervaring geleerd?</i> <p><i>Heeft deze confrontatie je op een bepaalde manier veranderd, en zo ja: hoe?</i></p>	30 minuten		
--	--	------------	--	--

Bijlage 1:

Eerste confrontaties met racisme – Verhaal 1: Gevolgd door een politieagent

Riley Lockett, 16, Youth Radio

Oakland, Californië (Verenigde Staten)

Zwart

Ongeveer twee maanden geleden liep ik vanuit school naar het BART-station terwijl ik frisdrank dronk en luisterde naar een podcast, toen me ineens opviel dat een blauw uniform me als een schaduw volgde. Het was een witte politieagent. Hij bekeek me alsof hij de Terminator was en probeerde in te schatten of ik een dreiging vormde. Ik was nog nooit eerder door een smeris staande gehouden. Maar ik was niet bang of zelfs nerveus. Ik was voorbereid.

Mijn moeder bereidde me altijd op iets voor: een goede opleiding, toekomstige baanzekerheid en, bovenal, geïnstitutionaliseerd racisme. Elke keer als we een politieauto passeerden, oefende ze met mijn zus en mij wat we moesten doen als een politieagent ons staande zou houden. Met tegenzin herhaalden we dan wat onze bovengeschikte zei: “Houd oogcontact, sta rechtop, spreek wanneer er tegen je gesproken wordt, geen plotselinge bewegingen.”

Als kinderen snapten we nooit waarom ze ons zo overhoorde. En toen, op mijn twaalfde, werd Trayvon Martin gedood. Hoewel het geen smeris was die hem doodde, begon ik te begrijpen waar ze ons op aan het voorbereiden was. Hoewel we in een rustige buitenwijk van Oakland woonden, bevonden we ons in een stad waar een politieagent meestal meer als dreiging dan als vriend beschouwd wordt. Als jonge zwarte man weet ik dat een wetsdienaar me neer kan schieten waar ik me ook bevind, en misschien met name midden in Orinda, de grotendeels witte stad waar ik voor de eerste keer staande gehouden werd.

“Is er een probleem, meneer de agent?”, vroeg ik op mijn meest welbespraakte, volwassen, maar niet-agressieve toon.

“Nee. Hoe heet je?”

“Riley Lockett.”

“Hoe oud ben je?”

“Zestien.”

“Naar welke school ga je?”

“Orinda Academy, op de heuvel. Maar ik woon in Oakland.”

“Heb je een legitimatiebewijs?”

“Ja, hier.”

Het voelde alsof ik een soort onemanshow aan het opvoeren was waarvoor ik mijn hele leven geoefend had. Hij bekeek mijn legitimatiebewijs, en keek door me heen terwijl hij het teruggaf. Hij deed zijn radio aan en mompelde er wat vage politietermen in, en een paar seconden later kreeg hij wat gekraak terug.

“Je kunt gaan”, zei hij tegen me op een toon die het deed klinken alsof hij ergens anders was met zijn gedachten.

Ik voelde me dapper genoeg om te vragen: “Wat was het probleem, meneer de agent?”

“Oh een of andere vent heeft een paar straten verderop een buurtwinkel overvallen”, zei hij. “Hij is in deze richting gevlucht, en jij voldeed aan de beschrijving.”

Tot dan had ik mijn huidskleur altijd alleen maar in een spiegel gezien. Wat betreft de omgang met de politie, zou ik zeggen dat mijn eerste keer best goed verlopen is. Ik weet dat het veel vaker gaat gebeuren als ik ouder ben.

Dus terwijl de smeris me ondervroeg, besloot ik mijn moeders lessen in de praktijk te brengen.

Mijn hele jeugd hebben moeten oefenen voor de dag waarop een politieagent me zou stoppen, klinkt eng. En ik ben me ervan bewust dat het niet iets is wat ouders van alle rassen hun kinderen moeten bijbrengen. Maar de dag dat het daadwerkelijk gebeurde, was ik dankbaar dat mijn moeder ervoor gezorgd had dat ik er klaar voor was.

Eerste confrontaties met racisme – Verhaal 2: Een tegen mij gerichte racistische opmerking

Marianne Nacanaynay, 15, Youth Radio

Mountlake Terrace, Washington (Verenigde Staten)

Filipijnse

De eerste keer dat iemand een racistische opmerking tegen me maakte, was in een pizzeria in Everett, een dorp in het westen van de Staat Washington. Een van mijn vrienden die samen met mij bij de schoolkrant van onze middelbare school werkte, wilde een vroege lunch gaan halen, en het was al druk bij de zaak met een rij die rondom het blok stond. Ik stond buiten het restaurant te wachten en te bellen toen ik uit mijn ooghoek twee kerels voorbij zag lopen. Ze zagen er jong uit — als tieners of twintigers — en hadden een lichte huid en blond/bruin haar. Terwijl ze me voorbijliepen, hoorde ik ze lachen en zeggen “(scheldwoord) spleet oog.”

Ik had even nodig om te verwerken wat ik zojuist gehoord had. Ik was van mijn stuk gebracht, maar niet bepaald verbaasd. Ik was nou eenmaal een Filipijnse verslaggever die verslag deed van een verkiezingsbijeenkomst van Trump.

De Staat Washington is meestal superliberaal. Wij hadden de eerste gekozen getrouwde homoseksuele burgemeester van een grote Amerikaanse stad. Wij hebben recreatieve marihuana gelegaliseerd. Tot voor kort kwamen de Republikeinen die ik kende daar meestal niet voor uit in die zin dat ze niet veel over hun mening in het openbaar spraken. Maar ik ben erachter gekomen dat dat niet betekent dat racisme niet bestaat in Washington — het is alleen doorgaans een minder openlijke vorm van racisme.

Ik ben opgegroeid in Auburn, een buitenwijk ten zuiden van Seattle, en er waren daar niet veel andere kinderen die eruitzagen zoals ik. Toen had ik er geen last van, omdat ik niet zoveel nadacht over ras. Mijn familie heeft me opgevoed met zinnen zoals “Mensen zijn mensen” en “Het gaat erom wie je van binnen bent”.

Ik kan me nog herinneren dat een wit klasgenootje bij ons thuis kwam eten. We aten **adobo**, wat kip of varkensvlees is dat in sojasaus of azijn gemarineerd is en vervolgens gebakken wordt, en **ube**, een dessert dat gemaakt is van paarse zoete aardappel. Het meisje was beleefd en proefde alles, maar schoof vooral met eten op haar bord. Toen ik haar er later naar vroeg, zei ze dat de smaken haar onbekend waren.

Toen ik in de zesde klas zat, verhuisden we naar Mountlake Terrace, een buitenwijk ongeveer 20 minuten ten noorden van Seattle met een zichtbare Aziatische bevolking. Doordat ik me meer met Aziatische vrienden omringde, ging ik anders kijken naar mijn interactie met witte leeftijdsgenoten.

Ik nam een bord met dezelfde *adobo* mee naar een feestje, en de mensen vonden het heerlijk. Doordat mensen mijn cultuur leuk vonden, voelde ik me er ook prettiger bij.

Dus toen ik na jaren waarin ik me langzaam trots ging voelen over mijn ras en cultuur twee jongens me een spleetog hoorde noemen midden in een pizzeria kwam ik met een klap terug in de realiteit. Aan de ene kant was het zo overdreven dat het bijna komisch was. Ik bedoel maar, het is niet eens de juiste racistische opmerking, want ik ben niet Chinees.

Soms denk ik terug aan dat voorval, bijvoorbeeld als ik hoor dat andere mensen een racistische opmerking naar zich geslingerd krijgen, of wanneer ik hoor dat mensen anderen bij verkiezingsbijeenkomsten van Trump lastigvallen. En herinner ik me hoe kwetsbaar ik me voelde. Het is een reminder dat er bepaalde plekken zijn waar ik nog steeds als de "ander" gezien wordt.

Eerste confrontaties met racisme – Verhaal 3: Een les van de kleuterschool

Maya James, 19, Youth Radio

Traverse City, Michigan (Verenigde Staten)

Van gemengde afkomst (Zwart/Wit)

Kort nadat ik bij de kleuterschool ingeschreven was, riep een van mijn klasgenoten het N-woord naar me tijdens een ruzietje. Ik kan me niet herinneren waar het jongetje zo boos om was — waarschijnlijk iets simpels waar basisschoolleerlingen zich meestal druk over maken. Misschien had ik alle stiften ingepikt, misschien ben ik voorgedrongen, of omgekeerd.

Het was de eerste keer dat ik dat woord hoorde. Ik wist niet hoe ik erop moest reageren. Ik had zoveel vragen. Moest ik verdrietig zijn? Kon ik het N-woord ook naar de witte leerling roepen? Wie had dit woord bedacht? Gebruiken volwassenen het woord?

Voor dat moment had ik geen idee wat ras was of wat klasse inhield. Nu moest ik volwassen worden.

Mijn leraren probeerden in te grijpen — ze trokken aan de arm van het jongetje en eisten dat hij mij aankeek en “de pijn zag die ik voelde!” Ze dwongen hem om tijdens de pauze binnen te blijven en excuusbrieven te schrijven in hun woorden, niet de zijne. “Ik had na moeten denken voordat ik zei dat zwarte mensen slecht zijn”, staat in een briefje dat ik al die jaren bewaard heb, “Voor mij ben je een goede vriend.”

Maar de brieven maakten geen einde aan de scheldpartijen of het gooien van stenen tijdens de pauze, bij de bushalte of na school.

Destijds had ik veel luidruchtige woede-uitbarstingen. Ik was niet makkelijk voor mijn ouders. Ik huilde veel, was prikkelbaar. Toen besloot mijn vader — die opgroeide in Longview, Texas, tijdens de hoogtijdagen van de discriminerende politieke overtuigingen — met me te beginnen te praten over ras. Nadat mijn leraren hem over het voorval vertelden, had hij geen keuze; hij moest zijn dochter van 5 jaar het tragische verhaal vertellen over de Afrikaanse genocide en het witte superioriteitsdenken dat de basis vormde van de Amerikaanse slavenhandel.

De strijd van mijn vader en de strijd van zijn ouders werd nu op zo'n jonge leeftijd op mij overgedragen. Ik was niet langer een meisje in een buitenwijk, maar een afstammeling van mensen die als vee beschouwd werden. Geen herstelbetalingen.

Ik herinner me dat ik dacht: Dit is oneerlijk! Waar heb ik het aan verdiend om zwart geboren te worden?

Traverse City, Michigan is voor 94 procent wit. Dus het is niet zo raar dat ik me alleen voelde toen ik opgroeide als half zwart en half wit kindje.

Ik ben biraciaal, maar in de Verenigde Staten word ik vaker wel dan niet altijd als een persoon van kleur bestempeld. Ik moet continu kiezen tussen de ene kant van mijn cultuur en de andere — altijd op zoek naar een grotere identiteit. Ik voel me als een verloren puzzelstukje, altijd op zoek naar een manier om te passen.

Eerste confrontaties met racisme – Verhaal 4: Wat ik wil vertellen

Jose, 16, Youth Radio (*Jose is ongedocumenteerd. Hij gebruikt alleen zijn voornaam ter bescherming van zijn privacy. Zijn essay is vanuit het Spaans vertaald.*)

Los Angeles

Salvadoriaan

Ik herinner me de eerste dag waarop ik erachter kwam wat Amerikaans racisme betekent. Mijn vriend en ik wandelden naar huis vanuit school en we passeerden een wit stel. Ze keken naar ons en begonnen op fluisterton met elkaar te praten. We konden niet alles verstaan wat ze zeiden, maar we vingten wat slechte dingen op over Latijns-Amerikanen en immigratie, en we wisten dat ze het over ons hadden. We liepen gewoon door. Een discussie aangaan is het niet waard. Het is beter om gewoon je mond te houden.

Zij weten niet wat wij hebben moeten doorstaan in ons thuisland.

Ik wou dat ik ze over mijn leven in El Salvador kon vertellen. Daar was het leven heel zwaar met bendes. Ik liep ooit een winkel binnen en toen hielden een aantal bendeleden me staande en vroegen me “Bij welke bende zit je?” “Geen”, zei ik. “Wat doe je hier dan?”, antwoordden ze. Het was duidelijk een bedreiging.

Ik zou ze vertellen hoe moeilijk het was om afscheid te nemen van mijn vrienden en familieleden. Ik zou niet meer naar dezelfde school gaan. Ik zou niet meer dezelfde vrienden hebben. Ik zou niet meer wonen bij de familie waarmee ik mijn hele leven was opgegroeid. Ik vroeg God om hulp, om me advies te geven, me te zegenen en me veilig te houden tijdens deze tocht.

Ik zou ze vertellen over de dag waarop ik mijn ouderlijk huis verliet, hoe ik om 3 uur ‘s nachts nerveus en verdrietig wakker werd. Ik wist niet wat ik moest verwachten. Ik stelde me de Verenigde Staten voor als een grote stad waar alles dichtbij was en alles toegankelijk was, zoals ziekenhuizen en ondernemingen. Toen ik er uiteindelijk aankwam, voelde alles raar voor me, van de taal tot de straten. Alles.

Ik zou ze vertellen hoe hard ik gewerkt heb zodat mensen me accepteren. Op school heb ik geprobeerd om vriendelijk te zijn, maar er zijn momenten geweest waarop mensen dingen

tegen me zeiden omdat ik Spaans spreek. Je weet wel, racistische mensen die zeggen “Dit is Amerika. Je moet Engels praten.” Het maakt me niet uit wat mensen zeggen. Uiteindelijk betalen zij mijn rekeningen niet.

Destijds in El Salvador wist ik niet echt wat racisme was. Ik wist dat het iets te maken had met iemand discrimineren. Nu ik een tijd in de Verenigde Staten ben, heb ik geleerd wat dat woord betekent en welke impact het heeft. Het is treurig dat mensen zo kwetsend kunnen zijn. Ze snappen het gewoon niet. Het is zwaar om een immigrant te zijn. Onze achtergrond is niet eenvoudig, en we willen gewoon iets beters.

Bijlage 2: Vragen voor de discussie in kleine groepjes

Verhaal 1: Gevolgd door een politieagent

- Wat is er met Riley gebeurd en wat was zijn reactie?
- Wat is jouw persoonlijke reactie op dit verhaal?
- Hoe was Riley voorbereid op zijn confrontatie met de politieagent?
- Waarom zegt Riley dat in zijn gemeenschap een politieagent meestal meer als een dreiging dan als een vriend beschouwd wordt?
- Welke impact denk je dat deze noodzaak om zich “voor te bereiden” op hem gehad heeft?

Verhaal 2: Een tegen mij gerichte racistische opmerking

- Wat is er met Marianne gebeurd en wat was haar reactie?
- Wat is jouw persoonlijke reactie op dit verhaal?
- Waarom denk je dat Marianne aanvankelijk niet verbaasd was toen ze de tegen haar gerichte racistische opmerking hoorde?
- Wat bedoelt Marianne als ze zegt dat er in Washington sprake is van een “minder openlijke” vorm van racisme?
- Op welke manieren ging Marianne anders denken over haar interactie met witte leeftijdsgenoten nadat ze verhuisde naar een dorp met meer Aziatisch-Amerikaanse mensen?

Verhaal 3: Les van de kleuterschool

- Wat is er met Maya gebeurd en wat was haar reactie?
- Wat is jouw persoonlijke reactie op dit verhaal?
- Waarom denk je dat de vader van Maya over ras en racisme met haar begon te praten toen ze 5 jaar oud was?
- Waarom heeft Maya het gevoel dat ze moet kiezen tussen twee rassen in de manier waarop ze zichzelf definieert?
- Hoe denk je dat dit Maya anders beïnvloed heeft als biraciaal persoon dan misschien het geval zou zijn bij iemand die maar een afkomst heeft of iemand met een andere raciale identiteit?

Verhaal 4: Wat ik wil vertellen

- Wat is er met Jose gebeurd en wat was zijn reactie?

- Wat is jouw persoonlijke reactie op dit verhaal?
- Hoe wisten Jose en zijn vriend dat het witte stel over hun aan het praten was?
- Welke ontberingen heeft Jose tijdens zijn tocht doorstaan, en waarom zou hij willen dat het witte stel daarvan wist?
- Waarom denk je dat Jose zei dat hij discriminatie niet begreep?

Bijlage 3: Vragen om reacties als team te bespreken

- Wat springt er na het lezen en horen van de verhalen voor jou uit?
- Welke gedachten en gevoelens had je tijdens het lezen van je verhaal of het horen van anderen die vertelden over de verhalen die zij gelezen hebben?
- Wat zijn een aantal gemeenschappelijke thema's?
- Wat heb je geleerd dat je eerder niet wist?
- Zijn er zaken die je wist of dacht te weten in twijfel getrokken?
- Welke invloed hebben de confrontaties van de mensen met racisme op hun gehad?
- Hoe waren deze effecten hetzelfde of verschillend van elkaar?
- Wat is het verschil tussen interpersoonlijk racisme (individuele daden of vooroordelen, gemeenschap of uitsluiting) en institutioneel racisme (beleid en praktijken die door macht en gezag ondersteund worden en waarvan sommige mensen voordeel hebben en anderen nadeel) in deze verhalen?
- Hoe heeft de confrontatie van elke persoon met racisme hem of haar veranderd?

